

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3402/2023. (VII. 27.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.21.022/2020/13. számú ítélete, valamint a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 73.Pf.637.274/2019/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.21.022/2020/13. számú ítélete, valamint a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 73.Pf.637.274/2019/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint a bírói döntések ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével.
- [2] Az indítvány alapjául szolgáló bírósági eljárásnak az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következők.
- [3] Az indítványozó (az alapügy felperese) tulajdonában áll egy budapesti társasházban található, szülei haszonélvezeti jogával terhelt ingatlan. 2010. május 29. napján az indítványozó ázási foltokat észlelt az ingatlan vizes helyiségeinek, halljának és tárolójának mennyezetén. Az alapügy alperese a következő hónapokban több szerelőt is megbízott az ázás megszüntetése érdekében, azonban a vizsgálatok és kisebb javítási munkálatok nem vezettek eredményre.
- [4] Az indítványozó 2010. július 12. napján az ázás miatt birtokvédelmi eljárást kezdeményezett, melyben az eljáró hatóság az alperest a birtoksértéstől eltiltotta. Az alperes a határozat megváltoztatása iránt indított pert, mely bírósági eljárásban az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, melyet a másodfokú bíróság helyben hagyott.
- [5] Az indítványozó ezt követően kártérítés iránt indított pert arra hivatkozással, hogy az adott társasházi lakásingatlana az alperesnek az ugyanezen társasházban található lakása csővezetékének hibája miatt 2010. május 29-től kezdődően beázott.
- [6] Az elsőfokon eljáró Budai Központi Kerületi Bíróság 2019. június 6. napján kelt, 20.P.XI.24.065/2017/78. számú ítéletében az alperest az indítványozó által követelt összeggel közel azonos mértékben marasztalta. A bíróság az alperest kötelezte mind a káreseménnyel összefüggésben felmerült költségeknek (javítási költségeknek), mind az indítványozó elmaradt hasznának (elmaradt bérleti díjnak) a megtérítésére. Az utóbbi körében a bíróság úgy értékelte, hogy az alperes nem vitatta önmagában azt a körülményt, hogy lett volna bérlőjelölt, illetve a felperes az ingatlant bérbe kívánta volna adni. Az okozati összefüggés fennáll a beázás és a bérbeadás elmaradása között, így a bérleti díjak elmaradását a 2010 májusa és 2012 februárja közötti időszakra kiterjedően állapította meg a bíróság. Az ítélet ellen mind az indítványozó, mind az alperes fellebbezett.
- [7] A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2020. február 28. napján kelt, 73.Pf.637.274/2019/6. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és az alperes marasztalását jelentős mértékben csökkentette. A másodfokú bíróság ítéletének indokolásában megállapította, hogy a helyreállítási (javítási) költség címén megtérítendő kár összege tekintetében egyik fél fellebbezése sem volt megalapozott. Az elmaradt haszon (bérleti díj) tekintetében a másodfokú bíróság álláspontja viszont részben eltért az elsőfokú bíróságétól. A másodfokú bíróság szerint az okozati összefüggés körében – az alperes vitatására tekintettel – nem volt bizonyítás nélkül valóan elfogadható tény, hanem vizsgálni kellett azt, hogy az okirati bizonyítékok, a tanúvallomások és a szakértői vélemény a felperesi állítást megfelelő bizonyossággal alátámasztották-e. A másodfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján azt állapította meg, hogy az indítványozó csak a 2011. decemberétől 2012. február végéig tartó időszakra nézve, azaz három hónap időtartamra tudta kétséget kizáróan bizonyítani azt a kártérítési igényt megalapozó állítását, hogy a beázás az ingatlan bérbeadását kizárta, mivel erre az időszakra nézve a népegészségügyi hatóság által igazoltan az ingatlan egészségre ártalmas állapotban

- volt. Az azt megelőző időszak tekintetében az indítványozó csak a bérbeadásra vonatkozó hirdetés feladásának tényét bizonyította, azt nem, hogy valójában is fennállt a lehetőség az ingatlan bérbeadására.
- [8] Az indítványozó felülvizsgálati kérelme alapján a Kúria mint felülvizsgálati bíróság a 2021. május 25. napján kelt, Pfv.III.21.022/2020/13. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A Kúria ítélete indokolásában megállapította, hogy a jogerős ítélet tartalmazza a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 221. § (1) bekezdésében előírt tartalmi elemeket, abból a bíróság döntése és annak indokai egyértelműen megállapíthatók. A Kúria a Pp. vonatkozó rendelkezésének értelmezése során hivatkozott az Alkotmánybíróság gyakorlatára is [7/2013. (III. 1.) AB határozat, 26/2020. (XII. 2.) AB határozat].
- [9] A Kúria az előzetes bizonyítás során kirendelt szakértő szakvéleményének mellőzése tekintetében rögzítette, hogy az elsőfokú bíróság a perben beszerzett bizonyítékokat a birtokvédelemmel kapcsolatos eljárás bizonyítékaival – így az előzetes bizonyítás során kirendelt szakértő szakvéleményével – együtt értékelte. A Kúria szerint a bíróság a jogalap körében helyesnek ítélte az elsőfokú bíróság bizonyítékértékelését és döntését, annak indokaira csak visszautalt és kizárólag az elmaradt haszon körében végzett az elsőfokú bíróságtól eltérő bizonyítékértékelést, de ennek során sem rekesztett ki szakvéleményt a bizonyítékok köréből.
- [10] Az elmaradt haszon bekövetkeztével kapcsolatos bizonyítékértékeléssel összefüggésben a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet nem iratellenes, nem okszerűtlen és nem tartalmaz logikai ellentmondást. A rendelkezésre álló bizonyítékokból nemcsak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő következtetésre lehetett jutni, ezért a bizonyítékok felülmérlegelésének nem volt helye.
- [11] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a Fővárosi Törvényszék 73.Pf.637.274/2019/6. számú ítélete, valamint a Kúria Pfv.III.21.022/2020/13. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [12] Az indítvány a pertörténet bemutatását követően összefoglalja az Alkotmánybíróságnak azon gyakorlatát, mely az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből levezeti a bíróságok indokolási kötelezettségét, ebben a körben a 7/2013. (III. 1.) AB határozatra, valamint a 20/2017. (VII. 18.) AB határozatra hivatkozik. Az indítványozó szerint az indokolás minimumkövetelményeit a Törvényszék és a Kúria ítélete egyaránt sértette. A másodfokú ítélettel szembeni kifogásait érdemben a régi Pp. 221. § (1) bekezdése alapján fogalmazza meg. Az indítványozó azt kifogásolja, hogy a Törvényszék nem vette figyelembe a 2011. júniusi kiegészítő szakvéleményben foglaltakat, miszerint a „munkák elvégzéséig [felperes] lakásának felújítása nem lehetséges. Eddig az ideig a [felperes] lakás továbbra sem alkalmas állandó tartózkodásra.” Az indítványozó álláspontja szerint a Pp. 221. § (1) bekezdése értelmében részletesen meg kell indokolnia a bíróságnak, hogy miért jutott a szakértői véleménytől eltérő meggyőződésre. A Kúria döntését is alapjogsértőnek tartja, mivel az nem tér ki a fenti szakértői vélemény mellőzésének vizsgálatára.
- [13] Az indítványozó hivatkozott a 3068/2020. (III. 6.) AB határozatra, amelyben az Alkotmánybíróság – az indítványozó értelmezése szerint – alaptörvényellenesnek találta azt, hogy a peres fél magánszakértőjének a megállapításait a bíróságok indokolás nélkül mellőzték. Az indítványozó szerint az alapjogsérelem még súlyosabb, ha a bíróság a kirendelt igazságügyi szakértő megállapítását hagyja indokolás nélkül figyelmen kívül.
- [14] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenképp azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e. A befogadás visszautasítása esetén az Alkotmánybíróság rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokait [Abtv. 56. § (3) bekezdés].
- [15] Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság törvényi feltételeinek vizsgálata során megállapította, hogy az indítvány a befogadás formai feltételeinek megfelel.
- [16] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel.
- [17] Az Alkotmánybíróság az indokolási kötelezettséggel összefüggésben hivatkozik állandó gyakorlatára, mely szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből az a minimumkövetelmény vezethető le a bírósággal szemben, „hogy az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben

- előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket.” {7/2013. (III. 1.) AB határozatban, Indokolás [34]}
- [18] Az Alkotmánybíróság az indokolási kötelezettség határait kijelölve hangsúlyozza, hogy ezen Alaptörvényből fakadó követelményből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]; 3107/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [38]}.
- [19] Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben megállapította, hogy a másodfokú bíróság ítéletének indokolásában rögzítette, hogy az elmaradt haszon (bérleti díj) tekintetében a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megvizsgálta, hogy azok megfelelő bizonyossággal alátámasztották-e az indítványozó azon kártérítési igényt megalapozó állítását, hogy a beázás az ingatlan bérbeadását kizárta, de arra a következtetésre jutott, hogy azt az indítványozó nem tudta bizonyítani, ezért nem volt megállapítható, hogy az indítványozó a megjelölt időszakban a bérleti díjtól a beázás következtében esett el.
- [20] A Kúria is rögzítette ítélete indokolásában, hogy a másodfokú bíróság a birtokvédelemmel kapcsolatos korábbi eljárás bizonyítékait, így az előzetes bizonyítás során kirendelt szakértő véleményét is értékelte és a bizonyítékértékelés nem volt iratellenes, okszerűtlen és nem tartalmazott logikai ellentmondást.
- [21] Az indítványozó valójában a kifogásolt bírói döntésekben foglalt indokolással vitatkozik, azt kifogásolja, hogy az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló polgári per előzményét képező birtokvédelmi eljárás bizonyítékai közül azt, amely álláspontja szerint az elmaradt haszon tekintetében a beázás teljes időtartama tekintetében megalapozza a kártérítési igényét, figyelmen kívül hagyták. Az indítványozó tehát a bíróságok bizonyítékértékelését kifogásolja.
- [22] Jelen ügyben is emlékeztetni szükséges arra, hogy a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}.
- [23] Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja az Alkotmánybíróság, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; a legutóbbi gyakorlatból lásd például: 3198/2019. (VII. 16.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [24] Az Alkotmánybíróság végül megjegyzi, hogy 3068/2020. (III. 9.) AB határozatában rögzítette: „nem negyedfokú bíróságként járt el, és nem mérlegelte újra a bizonyítékokat (a bizonyítást), hanem azt vizsgálta meg, hogy az indítványozónak objektíve lehetősége volt-e a bizonyításra, illetve a bizonyítékok előterjesztésére” (Indokolás [29]). Az Alkotmánybíróság azt is megjegyzi, hogy az adott ügyben a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét a gyermek érdekei feltárásának elmaradásával szoros összefüggésben állapította meg {Indokolás [48]; lásd még: 3375/2018. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [64]}.
- [25] Tehát az alkotmányjogi panasz a konkrét ügyben a hivatkozott Alaptörvényben biztosított joggal összefüggésben a támadott döntések kapcsán nem vet fel sem az egyedi ügyön túlmutató alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem a bírói döntést érdemben befolyásoló, az alkotmányjogi panasz hatáskörben orvosolható alaptörvény-ellenességet.
- [26] 4. Tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeknek, az Alkotmánybíróság azt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. július 3.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3596/2021.

